

Förvaltningsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar och till lagar om ändring av skjutvapenlagen och 46 kap. 1 § i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar och till lagar om ändring av skjutvapenlagen och 46 kap. 1 § i strafflagen (RP 1/2025 rd): Ärendet har remitterats till förvaltningsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- specialsakkunnig Marja-Leena Härkönen, inrikesministeriet
- överinspektör Ilmari Kosonen, Polisstyrelsen
- tullöverinspektör Jarkko Keskinen, Tullen
- Legal and Compliance Manager Nina Kleimola, Nammo Lapua Oy
- Legal Counsel Iikka Marttila, Nammo Lapua Oy
- ordförande Timo Huikkala, Asekauppiaiden Liitto ry
- vice ordförande Kalle Seppälä, Suomen Asehistoriallinen Seura r.y.
- jaktskyttechef Jussi Partanen, Finlands Jägarförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- riksdagens justitieombudsmans kansli
- utrikesministeriet
- justitieministeriet
- försvarsministeriet
- finansministeriet
- Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- Sako Oy
- Asealan Elinkeinonharjoittajat ry
- Suomen Ampumaurheiluliitto ry.

Inget yttrande av

- arbets- och näringsministeriet.

Betänkande FvUB 7/2025 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att det stiftas en ny lag om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar. Dessutom föreslås det att strafflagen och skjutvapenlagen ändras.

I propositionen föreslås kompletterande nationella bestämmelser till Europeiska unionens rättsakter om sanktioner samt till vapenexportförordningen. Enligt förslaget ska utförsel av patrondelar ur Europeiska unionens tullområde kräva tillstånd. I strafflagen föreslås bestämmelser om påföljder för olovlig utförsel av patrondelar. Dessutom föreslås vissa tekniska ändringar i skjutvapenlagen.

Syftet med propositionen är att komplettera de gällande sanktionssystemen i syfte att säkerställa att det inte ska finnas några kryphål i dem.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I propositionen föreslås att det stiftas en lag om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar (lagförslag 1). Dessutom föreslås det att strafflagen och skjutvapenlagen ändras. Det är fråga om nationell reglering som kompletterar Europeiska unionens rättsakter om sanktioner och vapenexportförordningen. Behovet av nationella bestämmelser om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar för civilt bruk är angeläget för att sanktionerna mot Ryssland ska kunna genomföras effektivt. Men det behövs bestämmelser om detta också i fråga om andra befintliga och framtida sanktionssystem för att lagstiftningen inte ska innehålla några kryphål när det gäller att effektivt genomföra sanktionerna.

Den reglering som föreslås i propositionen bygger på att det enligt EU:s sanktionsförordning¹ är förbjudet att direkt eller indirekt sälja, leverera, överföra eller exportera ammunition som förtecknas i bilaga I till vapenexportförordningen², oavsett om de har sitt ursprung i unionen eller inte, till fysiska eller juridiska personer, enheter eller organ i Ryssland eller för användning i Ryssland. Enligt bilaga I till vapenexportförordningen ska patrondelar, det vill säga hylsor, tändladdningar, drivladdningar, kulor och projektiler som används i ett skjutvapen, vara tillståndspliktiga i en medlemsstat.

Enligt förslaget får inte patrondelar föras ut ur Europeiska unionens tullområde utan tillstånd beviljat för sådan utförsel. När utförsel av patrondelar blir tillståndspliktig i Finland med stöd av den föreslagna lagen, omfattas utförseln av exportkontrollen. Samtidigt kommer utförsel till en stat

1 Rådets förordning (EU) nr 833/2014 om restriktiva åtgärder mot bakgrund av Rysslands åtgärder som destabiliserar situationen i Ukraina

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen), och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition

Betänkande FvUB 7/2025 rd

som är föremål för EU:s sanktioner att bli förbjudet med stöd av sanktionerna. Utskottet anser att man med hjälp av den föreslagna lagen effektivt kan ingripa i kringgående av sanktioner via tredjeländer.

I artiklarna 10 och 11 i vapenexportförordningen föreskrivs de omständigheter som ska beaktas vid beviljande av och avslag på exporttillstånd och som är desamma som vid utförsel av skjutvapen. Bland de här omständigheterna finns bland annat nationella utrikes- och säkerhetspolitiska aspekter och huruvida sökanden har anteckningar i straffregistret om exempelvis terroristbrott och olaglig handel med ammunition. Besluten om beviljande av utförseltillstånd ska fattas av Polisstyrelsen. Exportkontrollmyndighet är Tullen.

Propositionen tangerar proposition RP 202/2024 rd med förslag till lag om ändring av 1 kap. 11 § och 46 kap. i strafflagen och till lagar som har samband med den. Riksdagen godkände lagförslagen i propositionen den 14 mars 2025 (RSv 18/2025 rd—RP 202/2024 rd). Överträdelse av de sanktionsförordningar som utfärdats med stöd av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt och överträdelse av nationella genomförandebestämmelser som genomför sanktionsbeslut meddelade med stöd av artikel 29 i fördraget om Europeiska unionen ska efter lagarnas ikraftträdande utgöra sanktionsbrott med stöd av 46 kap. 3 a–3 d § i strafflagen. Av detta följer att även olovlig utförsel av patrondelar i strid med sanktionen blir straffbart som sanktionsbrott, om riksdagen antar den nu föreslagna lagstiftningen.

I lagförslag 3 i den nu aktuella propositionen föreslås det att strafflagens 46 kap. 1 § 1 mom. 10 punkt föreskriver att utförsel av patrondelar utan tillstånd blir straffbart som regleringsbrott. Enligt utredning till utskottet kan den föreslagna nya bestämmelsen efter att de ovannämnda bestämmelserna om sanktionsbrott trätt i kraft i praktiken tillämpas närmast på sådan olovlig utförsel där det inte är fråga om brott mot sanktioner. Om flera straffbestämmelser, såsom bestämmelser om regleringsbrott och sanktionsbrott, i ett enskilt fall är tillämpliga på samma gärning, ska de allmänna lärorna om lagkonkurrens iakttas vid tillämpningen av lagen.

Förvaltningsutskottet påpekar att lagstiftningspaketet är mycket komplicerat med tanke på den som ska tillämpa bestämmelserna, eftersom den föreslagna regleringen måste läsas parallellt med Europeiska unionens rättsakter om sanktioner och vapenexportförordningen. Utskottet betonar för tydlighetens skull att patroner inte omfattas av tillämpningsområdet för lagförslag 1. På utförsel av patroner tillämpas vapenexportförordningen. Den föreslagna lagen inverkar inte heller på patroner som samlarföremål, eftersom lagen inte tillämpas på patroner.

I vapenexportförordningen föreskrivs bland annat om olika typer av exporttillstånd (artikel 2.14) och om tillståndets giltighetstid (artikel 8.1). Förordningen föreskriver också till exempel när exporttillstånd inte ska krävas (artikel 9.1 a). Med stöd av artikel 9 i vapenexportförordningen har jägare redan nu rätt att ha med sig 800 patroner och tävlingsskyttar 1 200 patroner i sina medförda personliga tillhörigheter, förutsatt att de motiverar orsaken till resan för den behöriga myndigheten. I praktiken innebär lagförslag 1 att om jägaren eller tävlingsskytten i sina personliga tillhörigheter också behöver ha med sig patrondelar, ska personen ansöka om tillstånd för det hos Polisstyrelsen.

Betänkande FvUB 7/2025 rd

De föreslagna bestämmelserna handlar om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar för civilt bruk. Enligt 1 § i lagförslag 1 ska lagen inte tillämpas på sådana patrondelar som utgör försvarsmateriel enligt lagen om export av försvarsmateriel (282/2012). För export av försvarsmateriel krävs tillstånd enligt den lagen.

I samma lagstiftningspaket föreslås vissa tekniska ändringar i skjutvapenlagen (1/1998, lagförslag 2). I lagförslaget föreslås det dessutom att 99 § i skjutvapenlagen om överlämnande av föremål som är i polisens besittning preciseras enbart utifrån nationella regleringsbehov.

Sammantaget tillstyrker förvaltningsutskottet lagförslag 1 och 2 utan ändringar och lagförslag 3 med ändringar på så sätt att lagförslag 3 samordnas med lagen om ändring av 1 kap. 11 § och 46 kap. i strafflagen (RSv 18/2025 rd — RP 202/2024 rd), som riksdagen antog den 14 mars 2025.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Förvaltningsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1—2 i proposition RP 1/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 3 i proposition RP 1/2025 rd med ändringar.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på transport av hylsor, tändhattar, krut, kulor och projektiler som används i skjutvapen (*patrondelar*) från Finland till någon annan plats än en medlemsstat i Europeiska unionen (*utförsel av patrondelar*).

Betänkande FvUB 7/2025 rd

Denna lag tillämpas inte på sådana patrondelar som utgör försvarsmateriel enligt lagen om export av försvarsmateriel (282/2012).

2 §

Tillståndsplikt för utförsel

Patrondelar får inte föras ut ur Europeiska unionens tullområde utan tillstånd beviljat för sådan utförsel (*utförseltillstånd*).

3 §

Tillståndsmyndighet

Ansökan om utförseltillstånd görs hos Polisstyrelsen. Ansökan om tillstånd kan även lämnas till en polisinrättning.

4 §

Ansökan om tillstånd

Utförseltillstånd söks på en för ändamålet utformad blankett.

Tillståndsansökan ska innehålla uppgifter om

- 1) den som ansöker om utförseltillstånd för patrondelar,
- 2) den som ska föra ut patrondelarna,
- 3) patrondelarnas mottagare och slutanvändare,
- 4) mängden patrondelar och deras värde i euro,
- 5) patrondelarnas slutanvändningssyfte och slutanvändningsplats,
- 6) patrondelarnas destinationsland eller destinationsländer,
- 7) transitlandet, om patrondelarna transiteras genom en annan stat,
- 8) den giltighetstid som söks för utförseltillståndet.

Tillståndsansökan ska åtföljas en kopia av det avtal eller den motsvarande handling som ligger till grund för utförseln av patrondelarna.

5 §

Beviljande av tillstånd

Vid beviljande av utförseltillstånd ska bestämmelserna om beviljande av och avslag på tillstånd i artiklarna 10 och 11 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 258/2012 om genomförande av artikel 10 i FN:s protokoll om olaglig tillverkning av och handel med eldvapen, delar till eldvapen och ammunition, bifogat till Förenta nationernas konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (FN:s protokoll om skjutvapen), och om införande av exporttillstånd, import- och transiteringsåtgärder för skjutvapen, delar till skjutvapen och ammunition, nedan *vapenexportförordningen* , beaktas.

Betänkande FvUB 7/2025 rd

Om behandlingen av tillståndsärendet förutsätter det ska Polisstyrelsen kontrollera hos utrikesministeriet att det inte finns några utrikes- eller säkerhetspolitiska hinder mot att bevilja tillstånd.

6§

Avgifter

För utförseltillstånd tas en avgift ut i enlighet med de grunder som anges i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

7§

Rätt att söka ändring

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Ett i artikel 11.1 b i vapenexportförordningen avsett beslut om upphävande, tillfälligt upphävande, ändring eller återkallande av utförseltillstånd ska verkställas trots att ändring sökts, om inte besvärsmyndigheten förbjuder det.

8 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i skjutvapenlagen (1/1998) 19 § 1 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag 724/2019,
ändras 99 § 1 mom., sådant det lyder i lag 804/2003, och
fogas till 5 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 764/2014 och 724/2019, ett nytt 4 mom.
som följer:

Betänkande FvUB 7/2025 rd

5§

Patroner

Bestämmelser om utförsel av patrondelar ur Europeiska unionens tullområde finns i lagen om tillståndsplikt för utförsel av patrondelar (/).

99§

Överlämnande av föremål som är i polisens besittning

Skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som polisen har i sin besittning med stöd av ett beslut om omhändertagande enligt 91 § 1 mom. samt skjutvapen som polisen har i sin besittning med stöd av ett beslut om omhändertagande enligt 91 § 2 mom. kan inom tre månader från det att beslutet vunnit laga kraft överlämnas till en person som har behörigt tillstånd och som ägaren anger eller godkänner. Polisen kan av särskilda skäl förlänga tidsfristen med högst tre månader.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 46 kap. 1 § i strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 46 kap. 1 § 1 mom. 8 a-punkten underpunkt g ~~samt 1 § 9 punk-~~
~~ten~~, sådan den lyder i lag /, samt
fogas till 46 kap. 1 § 1 mom., sådant det lyder i lagarna 506/2015, 501/2024 och /, en ny 10
punkt som följer:

Betänkande FvUB 7/2025 rd

46 kap.

Brott som har samband med införsel och utförsel

1 §

Regleringsbrott

Den som bryter mot eller försöker bryta mot en i

8 a) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/821 om upprättande av en unionsordning för kontroll av export, förmedling, transitering och överföring av samt tekniskt bistånd för produkter med dubbla användningsområden, nedan *förordningen om exportkontroll*, i dess

g) artikel 12.7 om förbud mot användning av unionens generella exporttillstånd,

~~9) en med stöd av artikel 215 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt antagen förordning som omfattas av Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och gäller avbrytande av de ekonomiska och finansiella förbindelserna med tredjeländer eller restriktiva åtgärder mot fysiska eller juridiska personer, grupper eller enheter som inte är stater,~~

eller

10) 2 § i lagen om tillståndsplikt för utförsel av patrandelar (/) om tillståndsplikt för utförsel föreskriven eller med stöd av nämnda författningar eller rättsakter meddelad regleringsföreskrift, ska för *regleringsbrott* dömas till böter eller fängelse i högst två år.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Betänkande FvUB 7/2025 rd

Helsingfors 28.3.2025

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Mauri Peltokangas saf
vice ordförande Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Petri Honkonen cent
medlem Juha Hänninen saml
medlem Christoffer Ingo sv (delvis)
medlem Mari Kaunistola saml (delvis)
medlem Anna Kontula vänst
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Mira Nieminen saf
medlem Saku Nikkanen sd
medlem Eemeli Peltonen sd
medlem Hanna Räsänen cent (delvis)
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Paula Werning sd (delvis)
medlem Ben Zyskiewicz saml
ersättare Henrik Vuornos saml (delvis).

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.